

M. Carme Palou i Oñoa

LES MERCEDÀRIES A MARTORELL. L'INSTITUT DE RELIGIOSES DE NOSTRA SENYORA DE LA MERCÈ A LA VILA DE MARTORELL (1861-1994)

MONTSERRAT SANMARTÍ I ROSET

El llibre que es ressenya a continuació porta per títol *Les Mercedàries a Martorell. L'Institut de religioses de Ntra. Sra. de la Mercè a la vila de Martorell (1861-1994)*. Està estructurat en catorze capítols, precedits per una presentació i per una introducció, i completats per diversos annexos. El nombre de pàgines és de 148.

En el primer i el segon capítols es fa un breu recorregut sobre la història dels ordes religiosos femenins dedicats a la formació de les noies i als plans estatals dirigits a l'eliminació de l'analfabetisme, molt elevat en el segle passat, especialment el femení. Van de la pàgina 11 a la 16.

A partir del tercer capítol s'entra de ple en la història de l'orde en si. Comença amb la refundació de l'orde per Lutgarda Mas i Mateu, a mitjan segle passat, fins a arribar als nostres dies. Els títols dels capítols, que no estan numerats, són prou significatius: "La instal·lació a Martorell. Any 1861"; "Els anys a l'edifici del convent dels Caputxins (1861-1870)"; "Els anys al carrer Revall (1870-1888)"; "El nou edifici del carrer del Mur"; "Can Carreras i anys 20"; "La República i la Mútua Escolar de Martorell"; "La postguerra. Anys 40"; "Els anys cinquanta"; "Els anys seixanta", i "Els anys 70 i 80". Hi ha pocs subcapítols, solament per assenyalar algun fet o comentari concret que l'autora vol remarcar: "Conseqüències de la Revolució del 1868", pàgina 29; "La Guarderia", pàgina 96, o "El pintor Juan Torres Viver", pàgina 107.

El llibre està dirigit bàsicament als habitants de Martorell, quasi exclusivament a les martorellenques antigues alumnes d'aquest col·legi, i de passada a la gent relacionada amb aquest orde femení. Aquesta intenció es nota així que es comença a llegir, sobretot a partir del capítol dedicat a la República: el llenguatge es fa més col·loquial i es multipliquen les anècdotes aclaridores. L'autora ha tingut la gràcia de fer parlar la gent del poble, que ha evocat els seus records i se sent coautora amb molta il·lusió. La redacció és fluida, directa i molt personal: és per això que es llegeix ràpidament.

Aquest treball té altres aspectes positius: la gran quantitat de fotos, la intercalació de documents i els annexos.

Les fotos amenitzen la lectura i la fan més humana. Encara que algunes pertanyen a l'Arxiu Mercedari de Sant Gervasi, moltes són d'exalumnes. Les més antigues són del segle passat i fan referència a les primeres monges que anaren a Martorell.

Ressenyes

La intercalació de documentació és notable. Cal remarcar la transcripció d'una "Crònica de les Religioses Mercedàries a Martorell" que es va començar a redactar l'any 1861, fins al 1914. Se n'interposen tants fragments i tan llargs que hauria estat millor afegir tot el document, com un apèndix documental que posaria a l'abast dels interessats en aquests temes un document inèdit.

Els annexos completen el contingut. Es tracta de la documentació següent: una relació de mercedàries nascudes a Martorell, en què es dona la data dels seus primers vots religiosos: 12 en total; una relació de les superiores de la comunitat des del 1861, 29 en total; una relació de les directores, 19; i, finalment, una relació de totes les religioses des del 1861 fins al 1994.

El llibre té un marcat accent familiar. Va dirigit, com s'ha dit, a gent molt propera i que coneix aquelles nenes o monges que surten a les fotos. Això es mostra en la poquíssima bibliografia relacionada amb l'educació femenina a través dels anys, que és molt abundant, o en la no-intercalació d'altra documentació que parlés més dels plans d'estudi o qüestions similars. No es fa gairebé cap crítica, però l'autora no és objectiva: mostra contínuament la seva simpatia per les monges en tot temps i especialment pels anys d'escola, d'una manera total i absoluta. Des del punt de vista formal, caldria haver numerat els capítols i haver fet una última llegida al text per corregir petits, però abundants, errors. Resumint, es pot dir que la gent de Martorell, especialment les dones d'una certa edat, els agradarà molt llegir-lo.